

Bæreevne - hvor mange turister kan naturparker rumme?

Brandt, Jesper

Published in:
Bæredygtig turisme i naturparker

Publication date:
2012

Document Version
Tidlig version også kaldet pre-print

Citation for published version (APA):
Brandt, J. (2012). Bæreevne - hvor mange turister kan naturparker rumme? I *Bæredygtig turisme i naturparker* (s. 28-39). Biomedica. http://www.biomedica.dk/downloads.php?cat_id=11

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain.
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal.

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact rucforsk@kb.dk providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

BÆREEVNE - HVOR MANGE TURISTER KAN NATURPARKER RUMME?

Den største udfordring ved en bæredygtig udvikling af turismen i naturparker er at afbalancere besøgsstrømme og adfærd hos besøgende med de beskyttelseskrav for området, der er opstillet på forskellige politiske niveauer. Behovet for at kombinere beskyttelse af naturen og kulturelle ressourcer skal kombineres med en tilfredsstillende af forventningerne hos de besøgende.

Balancen er et udtryk for bæreevnen for en naturpark eller dele af den. Hvor mange turister kan besøge et sted i naturparken uden at true dets naturværdier? Hvor mange turister kan være på besøg samtidigt, før landskabet og dets natur bliver ødelagt af andre besøgende? Der er ikke noget enkelt svar på disse spørgsmål, som er nært knyttet både til parkens natursystem, det tilhørende sociale system og det tilknyttede forvaltningssystem, som skal sikre naturparkens langsigtede bæredygtighed.

Bæreevne forstået som grænser eller standarder, der ikke må overskrides for at beskytte et naturområde, er ikke en videnskabeligt bestemt størrelse. Det er et resultat af politiske beslutningsprocesser blandt interessenter, der skal finde en balance mellem udnyttelse og beskyttelse, som er baseret på videnskabelig erkendelse eller erfaringsmæssig viden.

Begrebet bæreevne er ikke en ny opfindelse opstået i kølvandet af den moderne økologiske krise, tværtimod. Det har været kendt i alle traditionelle arealanvendelsesystemer og var et centralt begreb i reguleringen af de fleste landbrugssystemer over hele Europa i middelalderen.

I disse systemer blev begrebet bæreevne anvendt til at sikre en optimal udnyttelse af produktionskapaciteten, vurderet til skattemæssige formål. De mest ekstensivt udnyttede landbrugsarealer, hvor bæreevne-konceptet blev brugt som et middel til regulering af den fælles græsning på overdrevsarealer udgør i dag en stor del af de beskyttede naturområder i Europa.

Mange historiske undersøgelser har vist, at selv om principper for en økologisk afbalanceret anvendelse af landskaber har været meget udbredt og har været forvaltet gennem en mere eller mindre demokratisk proces blandt involverede parter, så virkede de kun, hvis det overordnede mål, nemlig at sikre en langsigtet bæredygtig udnyttelse af landskabet, var almindeligt accepteret blandt interessenterne. Hvis ikke det var tilfældet, hvis en langsigtet beskyttelse blev forsømt til fordel for kortsigtede økonomiske interesser eller sikring af magtprivilegier, var det ikke muligt at sikre en bæredygtig udnyttelse af jorden baseret på principper for bæreevne. Som en moderne undersøgelse af historiske arealanvendelsesystemer konkluderer: Mægling blandt de involverede parter er irrelevant, hvis den er baseret på ligestyldighed overfor samspelet mellem natur og mennesker.

Det er hovedårsagen til, at generelle modeller for bæredygtighed i naturparker er så vanskeligt at udvikle: Variationen i interesse blandt de involverede parter er betydelig. Langsigtede økologiske hensyn er ikke altid kendt eller taget i betragtning. Viden om besøgsstrømme og deres eventuelle påvirkning af den beskyttede natur er ofte begrænset. Derfor bliver der sjældent udviklet en

fælles forståelse for de økologiske nødvendigheder og en tilhørende bæredygtig forvaltning, selv om ideologier, begreber og buzzwords om bæredygtighed ofte bruges uforpligtende på det politiske niveau.

Men i en naturpark kan der være stor interesse i at overholde bæredygtige mål i det fortsatte samarbejde mellem myndigheder og de relevante lokale interessenter. En naturpark kan anvende bæreevne som et forvaltningsinstrument, forudsat at de berørte interessenter respekterer målene, eller at myndighederne har midler og vilje til at sikre, at disse mål vil blive respekteret blandt interessenterne.

Stigende naturinteresse og øget pres på naturparker har ført til et stort antal studier af turismæssig bæreevne. For-

skellige metoder er blevet udviklet, især i USA, antallet af besøgende til nationalparkerne er vokset fra mindre end 40 millioner efter Anden Verdenskrig til næsten 300 millioner. Det har medført alvorlige problemer, både for beskyttelsen af naturværdierne og for naturoplevelser som turister har kunne opnå gennem besøg i nationalparkerne.

Undersøgelserne viser, at bæreevne ikke kan betragtes som et ensidigt instrument. Et vigtigt træk i bestræbelserne på at løse problemerne, har vist sig at være en bedre integration af hensynet til naturværdierne, hensynet til oplevelsesværdierne og de af forvaltningsmæssige hensyn inden for sikringen af bæreevnen. Disse hensyn håndteres ofte separat på grund af videnskabelig og forvaltningsmæssig specialisering inden for administrationen af naturparker.

Integrationen kan vises i en metodologisk rækkefølge af beslutninger og handlinger, der starter med

- + etablering af mål for forvaltningen og opstilling af tilhørende indikatorer og standarder, med forbindelse til
- + etablering af et stabilt målesystem til indsamling af indikatorvariable, og endelig
- + at anvende forvaltningsmetoder til at sikre overholdelse af de standarder, der er sat for de indikatorer, som bruges til at vurdere om forvaltningsmålene opfyldes.

Først er det nødvendigt at opstille mål for forvaltningen. Det er temmelig brede beskrivelser af processer og kvaliteter, der ønskes bevaret i og omkring parken. På dette grundlag opstilles nogle tilhørende indikatorer, som er mere specifikke, målbare variable, der afspejler essensen af forvaltningsmålene. Ud fra disse empirisk indsamlede indikatorvariable opstilles konkrete standarder, der udtrykker de mindst acceptable indikatorværdier, typisk fastlagt gennem observationer af naturens reak-

tion på forstyrrelser eller andre typer af påvirkning, eller gennem interviewoplysninger om de besøgendes adfærd.

En vigtig egenskab ved en god indikator, set fra et forvaltningsmæssigt synspunkt, er, at indikatorerne skal være tydeligt koblet til de besøgendes anvendelse af naturen, enten i form af

- + niveau for anvendelse,
- + type af anvendelse,
- + sted for anvendelse eller
- + besøgsadfærd.

Denne kobling er vigtig, da en væsentlig rolle for indikatorer er at hjælpe med til at fastlægge, hvornår der er behov for indgreb fra parkledelsen som følge af kontrollen med de besøgende anvendelse af naturparken. Derfor bør der være en sammenhæng mellem de besøgendes anvendelse af naturen og de opstillede indikatorvariable.

I forhold til de historiske erfaringer med bæreevne i Europa, er det vigtigt at huske på, at bæreevnen for turisme i naturparker er et spørgsmål om besøgsflow, ikke et spørgsmål om indførelse af en maksimal bæreevne for forskellige typer af plante- og dyreliv i naturparken. Sådanne bæreevner kan danne afgørende input til en strategi for bevarelse af naturen i parken. Men de skal afstemmes med den sideløbende indsats for at optimere besøgendes tilfredshed på en måde, der ikke truer beskyttelsesmålene. Det er i de fleste tilfælde muligt; primært fordi der sjældent er nogen direkte forbindelser

mellem det overordnede besøgspress på en naturpark, og dets indvirkning på de relaterede naturværdier.

Variationen i den geografiske struktur i naturparken (arealdække og arealanvendelse, infrastruktur, kapacitet, tilgængelighed, barrierer og informationsdesign) kan primært give bidrag til en strategi, der er orienteret mod at finde en balance mellem besøgsflow og beskyttelse af naturen.

Påvirkningen fra den lokale befolkning og deres aktiviteter er meget forskellige fra park til park. Det generelt lave tal for befolkningen og befolkningstæthed inden for de naturparker, der er involveret i PARKS & BENEFITS projektet, skyldes dels den historisk ekstensive arealanvendelse (fortrinsvis græsning) og de fåtallige og spredte bosættelser i naturparkerne, dels parkernes administrative afgrænsning, som fx i Müritz Nationalpark. Her er lommer med bosættelser blevet udelukket fra nationalparkens område, hvilket statistisk resulterer i en meget lille befolkning og befolkningstæthed. Den vigtigste undtagelse fra denne tendens er Biosfæreområdet Südoost-Rügen, der har en stor befolkning og en befolkningstæthed på mere end 100 (svarende til gennemsnittet for Danmark), hvilket er betydeligt højere end gennemsnittet i delstaten Mecklenburg-Vorpommern, hvor parken ligger. Dette afspejler sikkert det kulturelle landskab som en del af parkkonceptet for Biosfæreområder, i modsætning til de mere naturbeskyttelsesorienterede nationalparker. Et lignende særtræk gælder for Naturpark Maribosøerne, der også har en relativt høj befolkningstæthed (56).

Størrelsen af den lokale befolkning med tilknytning til naturparkerne er mere forskelligartet. Befolkningen inden for en afstand af 50 km fra naturparken tæller fra 106.000 indbyggere (Matsalu National Park i Estland) til 1.142.000 (Kemer Nationalpark i nærheden af den lettiske hovedstad Riga). De økonomiske aktiviteter blandt lokalbefolkningen belaster parkområdet og tilknyttede naturværdier, især gennem forurening fra landbrug, skovbrug, industri og transport. Det sker dog kun i et begrænset omfang, da de fleste af disse aktiviteter er placeret i en vis afstand fra naturparken. Lokalbefolkningen udgør desuden en vigtig del af markedet for rekreation og indkvartering, og den spiller en grundlæggende rolle for naturparken i forhold til at skabe en stabil økonomi og få politisk opbakning lokalt og regionalt.

Når den lokale befolkning knyttes til arealet inden for naturparkerne, dukker et interessant mønster op: Med undtagelse af Matsalu Nationalpark og Dovrefjell Sunndalsfjella Nationalpark viser der sig et stort potentiale på mere end 2.000 lokale besøgende pr. kvadrat km naturpark, uafhængigt af parkernes placering i forhold til store byområder (se tabel 1, side 32)

For at vurdere det samlede potentielle antal besøgende i naturparken, må man tilføje antallet af turister, der kommer fra områder, som ligger mere end 50 km fra parken, herunder også fra udlandet. Et skøn over det årlige antal besøgende (inddelt i dagsbesøg og overnattende besøgende), turistkapacitet i form af overnatningskapacitet ('senge'), (herunder på campingpladser) inden for 5 km fra naturparken, samt antallet af årlige parkrelaterede i

TABEL 1

BEFOLKNING I OG OMKRING DE 8 NATURPARKER

	DOVREFJELL-SUNNDALS- FJELLA NATIONALPARK NORGE	NATURPARK MARIBOSØERNE DANMARK	MÜRITZ NATIONALPARK TYSKLAND	BIOSFÆREOMRADET SÜDOST-RÜGEN TYSKLAND	ŽEMAITIJA NATIONALPARK LITAUEN	MATSALU NATIONALPARK ESTLAND	KEMERI NATIONALPARK LETLAND	KURTUVENAI REGIONALPARK LITAUEN
Naturparkens størrelse (i km ²)	1.706	47	327	228	209	501	385	189
Naturparkens landareal (ekskl. vandområder)	1.663	36	291	115	193	216	340	183
Befolkning inden for naturparken, i 1.000	4	2	2	12	6	1	7	3
Befolkningstæthed i naturparken (antal indbyggere pr. km ² landareal)	2	56	7	104	31	5	21	16
Befolkning inden for 50 km fra naturparken ("den regionale befolkning"), i 1.000	6	191	676	395	484	106	1.142	456
Potentiel tæthed af regionale besøgende (antal personer pr. km ² landareal inden for parken)	4	5.306	2.323	3.435	2.508	491	3.359	2.492
Potentiel tæthed af regionale besøgende, hvis 1% af "den regionale befolkning" besøger naturparken samtidigt (antal personer pr. km ² landareal inden for parken)	0	53	23	34	25	5	34	25

Kilde: Afgrænsning af naturparkerne til beregning af deres størrelse er foretaget af Roskilde Universitet baseret på kortinformation fra parkerne. Befolkningstal er baseret på befolkningstal fra EUROSTAT fordelt i forhold til CORINEs land-cover-klassifikation. For Dovrefjell er befolkningen estimeret ud fra oplysninger fra Norges Statistik. På trods af nogle markante forskelle i forhold til nationale befolkningsstatistikker, hvilket bl.a. er knyttet til indflydelsen på befolkningsfordelingen fra den relativt høje tæthed af sommerhuse i og omkring naturparker, er CORINE-baserede vurderinger med til at sikre regional sammenlignelighed.

TABEL 2 ESTIMAT AF ANSLÅEDE TAL FOR BESØGS- OG OVERNATNINGSKAPACITET

	DOVREFJELL-SUNNDALS- FJELLA NATIONALPARK NORGE	NATURE PARK MARIBOSØERNE DANMARK	MÜRITZ NATIONALPARK TYSKLAND	BIOSPHEREOMRÅDET SÜTOST-RÜGEN TYSKLAND	ŽEMAITIJA NATIONALPARK LITAUEN	MATSALU NATIONALPARK ESTLAND	KEMERI NATIONALPARK LETLAND	KURTUVĖNAI REGIONALPARK LITAUEN
Anslået antal dagturister pr. år (i 1.000)	15	8	35	500	80	15	45	120
Anslået antal overnattende turister (gæste-modtagelser) pr. år (i 1.000)	5	7	340	390	40	5	15	13
Anslået antal besøgende pr. år (i 1.000)	20	15	375	900	120	20	60	133
Antal indkvarteringspladser inden for parken ('senge')	-	997	15	19.600	1.000	62	900	1.105
Antal indkvarteringspladser inden for 5 km fra parken (inkl. parken)	11.430	1.471	100	34.000	1.000	112	1.830	1.400
Antal gæsteovernatninger om året (i 1.000)	17	34	1.626	2.141	48	10	135	15
Gennemsnitligt antal overnatninger pr. overnattende turist	3,4	4,9	4,8	5,5	1,2	2,0	9,0	1,2
Estimeret antal dagturister pr. kvadratkil- ometer land og år	12	222	120	4.348	415	69	132	656
Anslået antal af overnattende turister (gæste-modtagelser) pr. km ² land og år	3	194	1.168	3.391	207	23	44	71

Kilde: Estimer fra følgende parkmyndigheder eller lokale eksperter:

Klaas van Ommereen, Dovrefjell-Sunndalsfjella Nationalpark; Vita Caune, Kemer Nationalpark; Stefan Woidig, Biosfæreområdet Southeast-Rügen; Jurgita Bartkuvienė, Kurtuvėnai Regionalpark; Uffe Nielsen, Naturpark Maribosøerne; Nele Söber, Estonian Environmental Board; Martin Kaiser, Müritz Nationalpark and Ausra Brazdeikyte, Žemaitija Nationalpark.

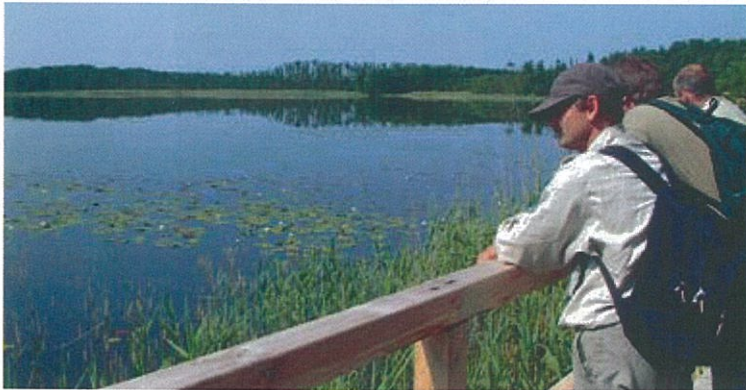
overnatninger er foretaget af de respektive parkmyndigheder (se tabel 2, side 33).

Det anslåede antal årlige besøgende varierer fra 15.000 i Naturpark Maribosøerne til 900.000 i Biosfæreområdet Südost-Rügen. Fordelingen på dagturister og overnattende turister er meget forskellige: I halvdelen af parkerne (Dovrefjell, Kemer, Matsalu and Žemaitija) anslås antallet af dagturister at være to til tre gange større end antallet af overnattende turister, mens langt størstedelen af de besøgende i Müritz Nationalpark betragtes som overnattende turister. Der er ingen sammenhæng mellem antallet af dagturister og antallet af indbyggere inden for 50 km fra parken. En overraskende stor del af indkvarteringspladser ligger inden for parkerne, men for nogle (national)parker er indkvartering i nærheden af parken af største betydning. De store variationer i antallet af overnatninger pr. overnattende turist (fra 1,2 til 9,0)

angiver meget forskellige typer af besøgende, men det kan også indikere nogle fejl eller metodiske uoverensstemmelser i beregningerne.

For at sammenligne det generelle pres fra turismen på landarealet inden for naturparkerne er en lang række oplysninger transformeret til sammenlignelige tætheder pr. kvadratkilometer landareal i parkerne. Her dukker enorme forskelle op i tæthed af besøgende og potentielle besøgende: Fra 15 besøgende pr. kvadratkilometer pr. år i Dovrefjell Sunndalsfjella Nationalpark til næsten 8.000 besøgende pr. kvadratkilometer pr. år i Biosfæreområdet Südost-Rügen. Også meget forskellige tætheder af indkvartering ses i Tabel 3.

Af disse tal synes det klart, at en bæreevne for turister i naturparker ikke kan estimeres for en naturpark på et generelt niveau ud fra den samlede besøgstæthed (og derfor heller ikke kan forhandles lokalt på dette grundlag).

TABEL 3 ANSLÅEDE TAL FOR TÆTHED AF BESØGS- OG OVERNATNINGSKAPACITET

	DOVREFJELL-SUNNDALS- FJELLA NATIONALPARK NORGE	NATURPARK MARIBOSØERNE DANMARK	MÜRITZ NATIONALPARK TYSKLAND	BIOSFÆREOMRADE SÜDOST-RÜGEN TYSKLAND	ŽEMAITIJA NATIONALPARK LITAUEN	MATSALU NATIONALPARK ESTLAND	KEMERI NATIONALPARK LETLAND	KURTUVĖNAI REGIONALPARK LITAUEN
Anslået antal besøgende pr. kvadratkilometer land og år	15,0	416,7	1.288,7	7.826,1	621,8	92,6	176,5	726,8
Antal indkvarteringssteder pr. kvadrat- kilometer land inden for parken		27,7	0,1	170,4	5,2	0,3	2,6	6,0
Antal indkvarteringspladser pr. kvadrat- kilometer land inden for 5 km fra parken (inkl. parken)	6,9	40,9	0,3	295,7	5,2	0,5	5,4	7,7
Antal af gæsteovernatninger pr. kvadrat- kilometer land og år	10,2	944,4	5.587,6	18.617,4	248,7	46,3	397,1	82,0

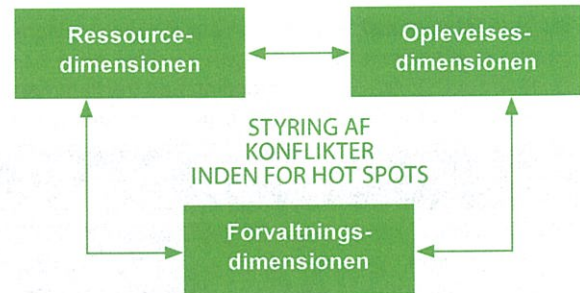
Kilde: Alle tal er baseret på en kombination af data fra tabel 1 og 2.

Man er altså nødt til at angive bæreevnen mere detaljeret, som en konkret sammenhæng mellem specifikke beskyttelsesmål for lokale hot spots, hensyntagen til andre relevante aktørers interesser, forvaltningsmulighederne og de rammer, der knytter sig til regulering af besøgsflow. Integrationen af "ressourcendimensionen (natur- og kulturværdierne)", "oplevelsesdimensionen" og "forvaltningsdimensionen" skal først og fremmest være knyttet til forskellige typer af lokale hot spots (lokale områder for konflikthåndtering), og skal derefter koor-

dineres på et højere myndighedsniveau for parken. På europæisk plan er et stort antal potentielle lokale hot spots blevet udpeget i alle parker i form af Natura 2000-områder og indenfor disse – udpeget arealer med

særligt beskyttede naturtyper og arter. I de fleste af de 7 naturparker i PARKS & BENEFITS projektet, der ligger indenfor EU (Dovre fjell i Norge ligger udenfor), dækker Natura 2000-områder langt størstedelen af parkernes arealer, og inden for disse områder kan der være flere hundrede større eller mindre særligt beskyttede habitatområder i hver park, som alle må betragtes som potentielle hot spots. Af de 231 listede naturtyper, som skal beskyttes ifølge EU-Habitatdirektivet, findes 55 typer inden for mindst én af de 7 parker.

En detaljeret undersøgelse af tilgængeligheden i 226 habitatområder, der repræsenterer 16 forskellige listede habitattyper under EU-habitatdirektivet i Naturpark Maribosøerne i Danmark, blev foretaget i sommeren 2011. Den viser, at de fleste af disse i praksis ikke er tilgængelig for offentligheden (selvom de sikkert kan være truet af andre påvirkninger). Et af de vigtigste midler til besøgsstyring synes at være en velovervejet planlægning og forvaltning af vandre- og cykelruter, der kombinerer muligheder for spændende naturoplevelser af ek-

sempler på habitattyperne med en effektiv bortledning fra udvalgte og sårbare eksempler på levestederne.

Den vigtigste forudsætning for en effektiv anvendelse af besøgsbæreevne som et instrument til forvaltning af turisme i naturparker er et standardiseret overvågningssystem af besøgstømmene. Hertil kan der være knyttet indikatorer og standarder for lokale hot spots og deres forbindelser til større adgangsveje for besøgende.

Sådanne integrerede overvågningssystemer er ikke systematisk medtaget i forvaltningen af de europæiske

naturparker i dag. Til udveksling af erfaringer i den retning har PARKS & BENEFITS projektet samlet eksempler på forvaltning af de vigtigste konflikt-områder i parkerne. Denne øvelse viste klart, hvorledes parkerne håndterer besøgsorienterede problemer, både hvad angår konflikter mellem besøgende og de naturværdier, der skal beskyttes (menneske-natur konflikter), men også konflikter blandt det stigende antal af besøgende og mellem forskellige typer af brugere (menneske-menneske konflikter).

Jesper Brandt, Roskilde Universitet

OVERSIGT OVER PROBLEMER KNYTTET TIL BÆREEVNE I DE 8 PARKER

	DOVREFJELL-SUNNDALS- FJELLA NATIONALPARK NORGE	NATURPARK MARIBOSØERNE DANMARK	MÜRITZ NATIONALPARK TYSKLAND	BIOSFÆREOMRADET SÜDOST-RÜGEN TYSKLAND	ŽEMAITIJA NATIONALPARK LITAUEN	MATSALU NATIONALPARK ESTLAND	KEMERI NATIONALPARK LETLAND	KURTUVENAI REGIONALPARK LITAUEN
Antal beskrevne eksempler på hot spots konflikter	1	5	3	4	-	2	3	-
heraf menneske-natur konflikter	1	2	1	3	0	1	2	-
heraf menneske-menneske konflikter	0	3	2	1	0	1	1	-

Kilde: Baseret på et resume af præsentationer om bæreevne i parker inden for PARKS & BENEFITS projektet, foretaget af Olaf Ostermann, på mødet for PARKS & BENEFITS i Haapsalu, Estland, oktober 2010. Se også Jesper Brandt og Esbern Holmes: Conditions for the management of carrying capacity in the parks of PARKS & BENEFITS. Roskilde Universitet, juni 2011.

OVERSIGT OVER PROBLEMER KNYTTET TIL BÆREEVNE I DE 8 PARKER

NATURPARK	DE(N) VIGTIGSTE KONFLIKT(ER)	HVORDAN HAR BÆREEVNEKONFLIKTERNE VÆRET REGISTRERET/ PRÆSENTERET?
DOVREFJELL-SUNNDALSFJELLA NATIONALPARK NORGE	Område, hvor rensdyr kælver ved Kongsvoll	Beslutning i Stortinget/Forskningsprogrammer
NATURPARK MARIBOSØERNE DANMARK	Fiskeri, sejladsvandfugle	Regeringsbeslutning/sårbarhedsplan på amtsniveau
MÜRITZ NATIONALPARK TYSKLAND	Cykelsti, Trane-observation; kanorute	Aftale med nationalparkguider, Delphi-metoden (evalueringsværktøj)
BIOSFÆREOMRADET SÜDOST-RÜGEN TYSKLAND	Menneske-natur: Greifswalder Bodden (fiskeri, vandturisme/fugle) menneske-menneske: trafik	Deltagerinvolvering
ŽEMAITIJA NATIONALPARK LITAUEN	(Friluftsliv)	-
MATSALU NATIONALPARK ESTLAND	Trafik: støv; folk på privat jord; mennesker/hunde	Forvaltningsplan
ĶEMERI NATIONALPARK LETLAND	Kystnære skove, nedtrampning og affald; brand, erosion	-
KURTUVENAI REGIONALPARK LITAUEN	-	-

Kilde: Baseret på et resumé af præsentationer om bæreevne i parker inden for PARKS & BENEFITS projektet, foretaget af Olaf Ostermann, på mødet for PARKS & BENEFITS i Haapsalu, Estland, oktober 2010. Se også Jesper Brandt og Esbern Holmes: Conditions for the management of carrying capacity in the parks of PARKS & BENEFITS. Roskilde Universitet, juni 2011.

OVERSIGT OVER PROBLEMER KNYTTET TIL BÆREEVNE I DE 8 PARKER

NATURPARK	EKSEMPLER PÅ TILHØRENDE INDIKATORER OG STANDARDER	HVORDAN FORVALTES BÆREEVNE?
DOVREFJELL-SUNNDALSFJELLA NATIONALPARK NORGE	Rumlig adfærd hos rensdyr vs. rumlig adfærd hos besøgende	Fjernelse af militære områder, fjernelse af veje; intensiv overvågning
NATURPARK MARIBOSØERNE DANMARK	Begrænsninger i zoner	Kontrol af zoneringer
MÜRITZ NATIONAL PARK TYSKLAND	Max. gruppestørrelse (25); Max. besøgende pr. aften (160)	Evalueringen før og efter Trane-sæson
BIOSFÆREOMRADET SÜDOST-RÜGEN TYSKLAND	Antal gedde-fiskere; restriktioner i zoner	Menneske-natur konflikter: Fælles aftaler (med undtagelse af nogle marine områder); Menneske-menneske konflikter: ingen aftaler Overvågning
ŽEMAITIJA NATIONALPARK LITAUEN	Begrænsninger i zoner	Kontrol af zoneringer
MATSALU NATIONALPARK ESTLAND	-	Kommunikation
ĶEMERI NATIONALPARK LETLAND	Plantedække, antal af brande	Parkeringsafgifter, stier belagt med flis
KURTUVĒNAI REGIONALPARK LITAUEN	-	-

Kilde: Baseret på et resume af præsentationer om bæreevne i parker inden for PARKS & BENEFITS projektet, foretaget af Olaf Ostermann, på mødet for PARKS & BENEFITS i Haapsalu, Estland, oktober 2010. Se også Jesper Brandt og Esbern Holmes: Conditions for the management of carrying capacity in the parks of PARKS & BENEFITS. Roskilde Universitet, juni 2011.

